

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 1341/25
23.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Предрага Васића, председника већа, Валентине Тодоровић Воркапић и Мирославе Вучетић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радован Шишовић, адвокат из Новог Београда, ул. Џона Кенедија бр. 24/11, против туженог Удружења осигуравача Србије из Београда, ул.Трешњиног цвета 1/г, чији је пуномоћник Радмило Стојић, адвокат из Београда, ул.Обилићев венац бр.4/4, ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П1 2791/13 од 8.10.2024.године, у седници већа одржаној дана 23.4.2025.године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П1 2791/13 од 8.10.2024. године, у ставу првом, другом, трећем, петом и шестом изреке, и жалба тужиоца у том делу **ОДБИЈА** као неоснована.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 2791/13 од 8.10.2024.године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се као незаконито поништи решење туженог бр.13-216-06 од 29.5.2013.године, којим су тужиоцу отказани уговор о раду и анекс уговора о раду. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати укупан износ од 238.320,94 динара, што чини две нето зараде које је остварио у мају месецу 2013.године, као месецу који претходи месецу у коме му је престао радни однос, заједно са законском затезном каматом почев од дана

подношења тужбе до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете у виду изгубљене зараде за период од 15.6.2013.године до 21.1.2017.године исплати појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом, као у садржају овог става, као и да у корист тужиоца Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања – Филијала Београд за период од 15.6.2013.године, па до 21.1.2017.године на наведене износе изгубљене зараде уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован компензациони приговор истакнут од стране туженог којим је тражио да се обавезе тужилац да туженом изврши повраћај исплаћене отпремнине у износу од 1.040.874,10 динара. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца који се односи на накнаду трошкова парничног поступка у износу од 1.388.375,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, па до исплате. Ставом шестим изреке, делимично је усвојен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка и обавезан је тужилац да туженом по овом основу исплати износ од 486.750,00 динара, у року од осам дана од дана правноснажности пресуде, заједно са законском затезном каматом од дана њене извршности, па до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка од досуђеног, а до траженог износа и то за износ од 1.173.028,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавио тужилац побијајући је како то произилази из навода жалбе у ставу првом, другом, трећем, петом и шестом изреке, из свих законом прописаних разлога.

Тужени је доставио одговор на жалбу.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 став 3 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11...55/14), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужиоца неоснована.

У поступку доношења ожалбене пресуде у побијаном делу нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд пази по службеној дужности, нити друге повреде одредаба парничног поступка које би биле од утицаја на правилност и законитост ожалбене пресуде.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку следи да је тужилац по занимању дипломирани правник са VII степеном стручне спреме, засновао радни однос код туженог Уговором о раду од 1.6.2005. године, на пословима директора сектора осигурања заједничких послова, да је Анексом уговора о раду од 18.11.2007. године распоређен на послове извршног директора, које послове је обављао све до 23.5.2011. године, када је Анексом уговора о раду распоређен на послове саветника за координацију рада комисија у кабинету генералног секретара, да је Анексом уговора о раду број 12-4966-06 од 24.12.2012. године распоређен на послове стручног сарадника за координацију комисија, да му је решењем туженог број 13-216-06 од 29.5.2013. године отказан уговор о раду и Анекси уговора о раду, јер је због

организационих и технолошких промена дошло до смањења обима посла и престанка потребе за његовим радом. Пре престанка радног односа тужиоцу је исплаћена отпремнина у износу од 1.040.874,10 динара. Из образложења оспореног решења произилази да је Управни одбор удружења 21.5.2013. године донео одлуку број 13-03-36/7 којом је услед организационих и технолошких промена утврђен престанак потребе за радом тужиоца на радном месту стручног сарадника за координацију комисија у Сектору за послове подршке, и запослен је утврђен као вишак запослених, а да је одлуком о измени Правилника о систематизацији радног места од 21.5.2013. године укинута радно место стручни сарадник за координацију комисија. Технолошке промене које су проузроковале вишак запослених биле су увођење новог састава стручних комисија, као и да је за сваку од комисија одређен посебан координатор од стране удружења, то је успостављањем наведеног система рада, престала потреба за централним координисањем рада стручних комисија, с обзиром да су запослени у својству координатора у свему усвојили препоруке и успоставили систем рада који је задовољавајући на нивоу сваке од појединачних комисија. Код туженог је у време доношења отказног решења било запослено 34 извршилаца на неодређено време, а у периоду од 30 дана престала је потреба за радом 4 извршиоца. Из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке суд је утврдио да је у предметном периоду код туженог радио на пословима стручног сарадника за послове координације комисије удружења, где је прво радио на пословима директора, а пре именовања ББ, био је директор Гарантног фонда, а када је ББ дошао за директора Гарантног фонда, пребачен је на послове саветника за координацију рада стручних комисија удружења. Навео је да је дана 24.12.2012. године пребачен на послове стручног сарадника за послове координације комисије и на том радном месту му је у јуну 2013. године престао радни однос као технолошким вишкун. Навео и да је нападао одлуку којом је пребачен на послове стручног сарадника са послове саветника, а у међувремену је 21.1.2017. године отишао у старосну пензију. Из исказа ББ, саслушаног у својству сведока утврђено да је тужилац прво био извршни директор Гарантног фонда код туженог, а потом од априла месеца 2011. године његов саветник за координацију рада комисија, да тужилац има завршен Правни факултет, али да нема положен правосудни испит. Навео је да када је он дошао у априлу 2011. године, имали су лош финансијски резултат, с обзиром да је наслеђен губитак од неких 2.500.000,00 динара, који је потом наредних година покушао да се покрије од остварених резултата, да је 2013. године остварен позитиван резултат пословања, али је исти опет искоришћен за покривање губитака, због чега је био принуђен да донесе одлуку о смањењу броја радника, односно извршилаца који су се проглашавали технолошким вишком. Није израдио програм, мерила и критеријуме по којима су одређени радници проглашавани вишком, имајући у виду број запослених код туженог. Навео је да су 4 извршиоца проглашени вишком, од којих је један био тужилац, који није имао положен правосудни испит, за разлику од свих осталих дипломираних правника, који су чинили 1/3 укупног броја запослених и због тога су могли да туженог заступају пред судом, па је претходно укинуо радно место саветника, на коме је тужилац радио, тако што је донео измену Правилника о систематизацији, сматрајући да је ово радно место сувишно. Истакао је да тужиоца није могао да пребаци на неко друго радно место, јер су сва остала радна места попуњена, с тим да остала 3 радника која су такође поред тужиоца проглашени вишком, а радило се о колегама са IV степеном стручне спреме, и то двоје, док је једна колегиница имала VI степен, односно вишу школу. Покушао је са члановима управног одбора да се договори

да те раднике запосле код неког другог послодавца, уз неку преквалификацију или доквалификацију, првенствено у неким од њихових осигуравајућих друштава, али су они због лоше финансијске ситуације такође отпуштали раднике као технолошке вишкове, па то нису успели да остваре. Тужиоцу је уредно исплаћена отпремнина по тада важећем закону у висини која је тада била предвиђена. Сагласност на опис радних места, па и у овом случају, измени Правилника о систематизацији у делу који се односи на опис радних места без улажења у оцену и број извршилаца и самог назива радног места даје Генерални секретарајат Владе Републике Србије, у складу са Законом о министарствима, која је донета у априлу месецу 2011. године, односно у мају месецу, због које сагласности је он морао полагати државни испит, као предуслов за вршење послова генералног секретара. Истакао је да нико није пребачен на послове стручног сарадника за координацију рада комисије, јер је то радно место укинато и до данашњег дана те послове нико не ради, јер оно више не постоји. Из исказа ВВ, саслушаног у својству сведока, утврђено је да је у мају месецу 2013. године распоређен на место генералног директора “Миленијум Осигурања”, мисли да је у првој половини исте године уведен електронски систем уноса података по узору на Европску унију, јер је у претходном периоду било злоупотребе аутоодговорности и КАСКО осигурања. Навео је да је на првој седници којој је присуствовао било речи о технолошком вишку радника, па је на тој седници која је била крајем маја 2013. године донета Одлука о измени Правилника о систематизацији и да се одређена радна места укину, али није могао да прецизира која радна места су у питању. Додао је да је систем електронске обраде унет од стране туженог у првој половини 2013. године управо из разлога што је уношење електронске обраде одређених података заведено под одређеним бројем и не може више да се исти податак генерише кроз неке друге бројеве, због чега је раније било малверзација у виду дуплих и тродуплих полиса одговорности од аутоодговорности и КАСКО осигурања, да када се једном уведе полиса, она је само под тим бројем заведена и под тим бројем се обрађује, да је то добар систем који се и дан данас примењује у удружењу.

Имајући у виду напред утврђено чињенично стање, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца за поништај отказног решења неоснован, имајући у виду да је увођењем и имплементацијом новог система рада престала потреба за ангажовањем тужиоца у Сектору за послове подршке и да је оспорено решење са аспекта оправданости разлога за проглашење тужиоца за технолошки вишак оправдано, а спроведена процедура у складу са законом, са позивом на одредбе чланова 153 и 179 став 1 тачка 9 Закона о раду.

Доносећи ожалбену пресуду у побијаном делу, првостепени суд је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право дајући за своју одлуку довољне и јасне разлоге које у свему прихвата и овај суд у поступку жалбене контроле.

Одредбом члана 179 тачка 9 Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр.24/05...54/09), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до

смањења обима посла.

Институт “вишка запослених”, те ближи услови за проглашење запослених за технолошки вишак, садржина Програма решавања вишка запослених, мере запошљавања, критеријуми за утврђивање вишка запослених, као и исплата отпремнине код овог института ближе су регулисани одредбама члана 153-160 истог закона.

Правила о терету доказивања ближе су прописана одредбом члана 231 Закона о парничном поступку.

За правилну примену отказног разлога потребно је да је услед технолошких, економских и организационих промена престала потреба за обављање одређеног посла, па се уговор о раду отказује због престанка потребе за обављање посла који је запослени обављао у време отказа. У конкретном случају, тужилац је обављао послове стручног сарадника за координацију комисија у организационој јединици 8.00 Сектор за послове подршке, који послови су укинати на основу Одлуке о измени Правилника о систематизацији бр. 13-1903-06 од 21.5.2013. године. Наиме, из садржине оспореног решења бр. 13-2016-06 од 29.05.2013. године следи да је са увођењем новог састава стручних комисија, као и одређивањем за сваку од комисија координатора од стране удружења, односно успостављањем наведеног система рада, престала потреба за централним координисањем рада стручних комисија, с обзиром да су запослени у својству координатора у свему усвојили препоруке и успоставили систем рада који је задовољавајући на нивоу сваке од појединачних комисија, што је условило престанак потребе за радом на радном месту стручни сарадник за координацију комисија у Сектору за послове подршке.

Дакле, тужени је доношењем измена Правилника о систематизацији радних места од 21.5.2013. године, а који Правилник је ступио на правну снагу осмог дана од дана објављивања, односно дана 29.5.2013. године укинуо радно место стручног сарадника за координацију комисија, а на којим пословима је био запослен тужилац, јер је због увођења новог система рада у организационој јединици Сектору за послове подршке, престала потреба за централним координисањем рада стручних комисија, а како то правилно закључује и првостепени суд. Дакле, увођење новог система рада у организационој јединици Сектор за послове подршке, у циљу унапређења процеса рада је имало за последицу смањење обима посла, па је са аспекта оправданости укидања тужиоцевог радног места отказно решење законито.

При томе, тужена није била у обавези да примењује критеријуме, јер у конкретном случају није дошло до смањења броја извршилаца на истим пословима, већ до укидања послова на којима је био запослен тужилац. Такође је испоштована и процедура у смислу да тужени није ни имао обавезу да доноси Програм решавања вишка запослених у смислу правила из одредбе члана 153 став 1 тачка 1 Закона о раду. Ово из разлога што је код туженог било запослено 39 извршилаца, од тога 34 на неодређено време и 5 извршилаца на одређено време, од којих су само 4 запослена проглашена за технолошки вишак у периоду од 30 дана.

Такође, према одредби члана 196 став 1 и 4 Устава Србије закони и сви други општи акти обављају се пре ступања на снагу. Закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења.

С обзиром на утврђено чињенично стање, у конкретном случају неосновани су наводи жалбе да не постоји основ за престанак радног односа, имајући у виду да је тужени током поступка доказао постојање промена код туженог који је узроковао вишак запослених, с обзиром да је отказно решење донето дана 29.5.2013. године када је и Правилник ступио на правну снагу. Правилник, којим нису систематизовани послови тужиоца, је објављен дана 21.5.2013. године, а ступио на правну снагу осмог дана од дана објављивања, односно 29.5.2013. године. Зато ни временска дистанца, у конкретном случају, од дана ступања Правилника на правну снагу у односу на датум доношења одспореног решења не чини отказно решење незаконитим, супротно наводима тужиоца.

С обзиром да се у отказном решењу наводи да није постојала могућност распореда тужиоца на друге одговарајуће послове у оквиру постојеће организације, правилно првостепени суд закључује да тужилац током првостепеног поступка није доказао да је могао бити распоређен на друге послове.

Наводи тужиоца да је у време спорног односа постојало радно место “специјални саветник” са предвиђена два извршиоца, да су иста била упражњена и да је поседовао потребне квалификације, нису од утицаја у конкретном случају, јер се ради о запосленима који су примљени у радни однос и то ГГ на основу уговора на неодређено време од 16.4.2013. године и ДД, на основу уговора на одређено време од 15.4.2013. године, и то на другим пословима у односу на оне које је тужилац обављао. Наиме, послодавац има потпуну аутономију у погледу организације посла да самостално одлучи да ли постоји потреба да се одређени посао стално обавља, те да у складу са тим самостално одлучи да ли ће са запосленима засновати радни однос на одређено или неодређено време.

Такође, правилно првостепени суд закључује да није постојала злоупотреба права од стране туженог у смислу временског интервала од премештаја тужиоца на радно место које је тужени потом укинуо у поступку решавања вишка запослених.

Поред тога, овај суд указује да је организација процеса рада аутономно право послодавца и да је послодавац у потпуности овлашћен и надлежан за предузимање мера ради превазилажења лоше финансијске ситуације, а што подразумева и утврђивање вишка запослених, при чему у судском поступку није дозвољено улазити у целисходност (сврсисходност) одлука послодавца у том смислу, већ само да ли је поступак решавања радно – правног статуса запосленог који је проглашен за вишак, спроведен на законит и правилан начин.

У конкретном случају, технолошке, економске и организационе промене су у организацији и процесу рада код туженог имале објективну структурну вредност, што

је имало за последицу измену акта о организацији и систематизацији којим је укинута радно место на коме је тужилац био распоређен и престанак потребе за обављањем истих, то последично није постојала злоупотреба права од стране туженог у смислу да се тужилац распореди на радно место са намером да се оно у блиској будућности укине.

Ради свега напред изнетог, то је првостепана одлука потврђена у ставу првом изреке.

Како је одбијен главни тужбени захтев тужиоца за поништај оспореног решења, то је одбијен и тужбени захтев тужиоца за исплату на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад, на име накнаде штете у виду изгубљене зараде и захтев за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, јер акцесорна потраживања прате судбину главног тужбеног захтева.

При доношењу одлуке, цењени су и сви остали наводи жалбе тужиоца, али је овај суд мишљења да они нису од утицаја на доношење одлуке у овој правној ствари, будући да се у свом претежном делу свode на анализу оцeне изведених доказа од стране првостепеног суда и указивања да их првостепени суд није правилно оценио нити вредновао, што је у супротности са чланом 8 Закона о парничном поступку, према коме слободна оцена доказа подразумева и слободно одлучивање суда које ће доказе извести ради утврђивања одлучних чињеница и како ће их ценити.

С обзиром на исход спора и успех странака у њему, потврђена је као правилна и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу петом и шестом изреке ожалбене пресуде, јер је донета на основу правилне примене одредби члана 153 и 154 Закона о парничном поступку, а у вези са одредбом члана 277 Закона о облигационим односима.

Апелациони суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби, јер тужилац није успео у поступку по изјављеном правном леку, док је захтев туженог одбијен, с обзиром на то да састав одговора на жалбу није био нужан трошак за вођење овог спора.

Са изложеног, применом одредби члана 390 и 165 став 1 ЗПП ("Сл.гласник РС" бр.72/11...55/14), одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Предраг Васић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић